



13.02.2024

Asia/8

## § 36

### Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle varavaltuutettu Ted Apterin valtuustoaloitteesta koskien Immigrant Counciliin perustamista Helsinkiin

HEL 2023-012907 T 00 00 03

#### Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien varavaltuutettu Ted Apterin ja 28 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien Immigrant Counciliin perustamista Helsinkiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla nähdään, että eri vähemmistöryhmien, kuten ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden - lasten, nuorten, huoltajien ja aikuisopiskelijoiden - kuuleminen, osallisuus ja toimijuuden edistäminen on tärkeää ja sen toteutumista pitäisi edelleen kehittää. Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu näkyy suoraan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminnassa. Toimialan palveluiden piirissä on jatkuvasti kasvava määrä maahan muuttaneita sekä pitkään Helsingissä asuneita kaupunkilaisia, joilla on monikielinen ja -kulttuurinen identiteetti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ulkomaalaistaustaisia asiakkaita ja sidosryhmiä kuullaan osana kaikkea toimintaa erilaisissa kohtaamisissa ja yhteistyöverkostoissa. Toimialalla on joitakin pysyviä rakenteita, joissa tuetaan myös monikielisten oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien näkökulmien kuulemista. Esimerkiksi vähintään kahden vuoden välein tehtävä asiakastytyväisyyskysely toteutetaan useilla eri kielillä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa (luokka-asteet 1, 5, 8) ja toisella asteella, sekä lapsille, oppilaille, opiskelijoille että heidän huoltajilleen.

Esimerkiksi perusopetuksen asiakastytyväisyyskyselyssä on valittavissa suomen, ruotsin ja englannin kielen lisäksi käännökset viron, venäjän, arabian ja somalin kielille. Kyselyssä asiakas voi tuoda valitsemallaan kielellä esille mitä tahansa koulutukseen tai koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvää. Yksi perusopetuksen sitova tavoite nostetaan kyselyiden tuloksista. Tulokset käsitellään työyhteisöissä ja sidosryhmien kanssa. Eri asteiden asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia voitaisiin hyödyntää soveltuvin osin myös Immigrant Council -tyyppisen kaupungin yhteisen kuulemistoiminnan rinnalla.

Toimialalla työskentelee yhä enemmän myös monikielisiä työntekijöitä. Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa toimii esimerkiksi monikielisiä ohjaajia, joiden tehtävänä on tukea nimenomaan ulkomaalaistaus-



taisia lapsia ja nuoria perheineen. Yhteinen kieli- ja kulttuuritausta helpottaa usein kuulluksi tulemistä. Näin ollen monikielisillä työntekijöillä on usein paljon tietoa ulkomaalaistaustaisten lapsiperheiden näkemyksistä, kokemuksista ja toiveista. Tätä tietoa hyödynnetään toimipisteiden toiminnassa ja toimialan kehittämistyössä. Tietoa voitaisiin hyödyntää laajemminkin, esimerkiksi Immigrant Council -tyyppisessä tai muussa kaupungin yhteisessä kuulemistoiminnassa.

Helsinkiin perustettavaa ulkomaalaistaustaisten kuulemisfoorumia mietittäessä, muotoa olisi syytä tutkia kansalaisvaikuttamisen näkökulmasta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty erilaisia kuulemisfoorumien malleja. Viimeisimpänä on kehitetty Stadin ammatti- ja aikuisopiston vaikuttajafoorumi, johon opiskelijat ovat voineet ilmoittautua itseään kiinnostaviin teemoihin. Vaikuttajafoorumi koostuu opiskelijoista, jotka tuovat äänensä kuuluviin eri asiantuntijaryhmissä. Vaikuttajafoorumin tavoitteena on varmistaa opiskelijaäänien kuuluminen ja toisaalta kiinnostuneiden opiskelijoiden ketterä tavoittaminen. Vastaavanlainen laaja kuulemispooli, jonka jäseniä kutsuttaisiin kuultaviksi tietyistä heitä koskevista teemoista, voisi toimia myös kaupunkitasolla. Pooliin kuuluvilla voisi olla omia viiteryhmiä ja yhteisöjä, joiden äänen välittäjinä he toimisivat.

Kuulemisen tehostamiseksi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitetty myös ns. Advisory Board -toimintaa, jossa toisen asteen johto tapaa säännöllisesti oppilaitosten opiskelijajäseniä ja kuulee opiskelijoiden ajatuksia ja ideoita toisen asteen opintoihin liittyen. Helsingissä on myös kaupunkitasoisesti vahvistettu lasten ja nuorten äänen kuulumista järjestämällä kaksi kertaa vuodessa toimialajohdon, apulaispormestarien ja oppijoiden välisiä keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista teemoista ja aiheista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole rakennetta, jossa voitaisiin kuulla kohdennetusti ulkomaalaistaustaisia oppilaita, opiskelijoita ja heidän perheitään laajasti, erityisesti heitä koskevissa kysymyksissä. Siksi kaupungin yhteinen neuvoo-antava foorumi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kuulemiseksi on hyvä ajatus. Tärkeää on, että tällainen kuulemisrakenne kytketään kaupungin toimintaan siten, että sen avulla pystyttäisiin kehittämään palveluita kaikkien asukkaiden näkökulmasta.

Immigrant Council -tyyppisessä toiminnassa edustuksellisen kuulemisen ongelmaksi voi muodostua liian kapea näkökulma suhteessa teemoihin, joista väestöryhmiä halutaan kuulla. Rinnalle tarvittaisiin dynaamisempi ja avoimempi, matalan kynnyksen rakenne. Ideoiden ja ratkaisuehdotusten tuottaminen tulisi järjestää niin, että se lisäisi osallisuutta ja toimijuutta, erityisesti sellaisen ulkomaalaistaustaisen väestön



13.02.2024

Asia/8

keskuudessa, joita emme onnistu tavoittamaan kaikille suunnatuilla vaikuttajafoorumeilla.

Korona-epidemian aikana eri toimialojen edustajat olivat mukana kaupunginkansliasta johdetussa järjestöfoorumissa, jossa oli useita maahanmuuttajajärjestöjä edustettuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitettiin hankerahoituksella myös omaa yhteistyöverkostoa järjestötoimijoiden kanssa. Tämä verkosto ei kuitenkaan ole toiminut aktiivisesti hankkeen päätyttyä. Yksi vaihtoehto uuden kuulemisrakenteen lisäksi kaupunkiin voisi olla myös lausuntojen pyytäminen ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien järjestötoimijoilta.

Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla virallisena nimenä suomenkielinen nimi. Sen rinnalla viestinnällisenä nimenä voitaisiin käyttää myös englanninkielistä nimeä.

## Käsittely

Vastaehdotus:

Marko Hamilo: Poistetaan kappaleesta 11 viimeiset virkkeet: "Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla suomenkielinen nimi".

Ja lisätään loppuun: "Erilaisia lakiin perustuvia ja muita vaikuttamismahdollisuuksia on jo olemassa riittävästi, eikä uusille vaikuttamistoi-  
mielimille ja niiden vaatimille resursseille ole tarvetta. Uudet toimielimet  
lisäisivät myös kohtuuttomasti byrokratiaa".

Marko Hamilon vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus:

Ted Apter: Muutetaan kohta (8) muotoon

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole rakennetta, jossa voitaisiin kuulla kohdennetusti ulkomaalaistaustaisia oppilaita, opiskelijoita ja heidän perheitään laajasti, erityisesti heitä koskevissa kysymyksissä. Siksi kaupungin yhteinen neuvoo-antava foorumi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kuulemiseksi on hyvä ajatus. Tärkeää on, että tällainen kuulemisrakenne kytketään kaupungin toimintaan siten, että sen avulla pystyttäisiin kehittämään palveluita kaikkien asukkaiden näkökulmasta.



13.02.2024

Asia/8

#### Muutetaan kohta (10) muotoon

Korona-epidemian aikana eri toimialojen edustajat olivat mukana kaupunginkansliasta johdetussa järjestöfoorumissa, jossa oli useita maahanmuuttajajärjestöjä edustettuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehitettiin hankerahoituksella myös omaa yhteistyöverkostoa järjestötoimijoiden kanssa. Tämä verkosto ei kuitenkaan ole toiminut aktiivisesti hankkeen päätyttyä. Yksi vaihtoehto uuden kuulemisrakenteen lisäksi kaupunkiin voisi olla myös lausuntojen pyytäminen ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien järjestötoimijoilta.

#### Muutetaan kohta (11) muotoon

Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla virallisena nimenä suomenkielinen nimi. Sen rinnalla viestinnällisenä nimenä voitaisiin käyttää myös englanninkielistä nimeä.

Kannattaja: Mirita Saxberg

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Ted Apterin vastaehdotuksen.

#### Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

#### Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212  
leeni.siikaniemi(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Valtuustoaloite Ted Apter 11.10.2023

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa seuraavan lausunnon koskien varavaltuutettu Ted Apterin ja 28 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien Immigrant Counciliin perustamista Helsinkiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla nähdään, että eri vähemmistöryhmien, kuten ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden - lasten, nuorten, huoltajien ja aikuisopiskelijoiden - kuuleminen, osallisuus ja toimijuuden edistäminen on tärkeää ja sen toteutumista pitäisi edelleen kehittää.



Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu näkyy suoraan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminnassa. Toimialan palveluiden piirissä on jatkuvasti kasvava määrä maahan muuttaneita sekä pitkään Helsingissä asuneita kaupunkilaisia, joilla on monikielinen ja -kulttuurinen identiteetti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ulkomaalaistaustaisia asiakkaita ja sidosryhmiä kuullaan osana kaikkea toimintaa erilaisissa kohtaamisissa ja yhteistyöverkostoissa. Toimialalla on joitakin pysyviä rakenteita, joissa tuetaan myös monikielisten oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien näkökulmien kuulemistä. Esimerkiksi vähintään kahden vuoden välein tehtävä asiakastytyväisyyskysely toteutetaan useilla eri kielillä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa (luokka-asteet 1, 5, 8) ja toisella asteella, sekä lapsille, oppilaille, opiskelijoille että heidän huoltajilleen.

Esimerkiksi perusopetuksen asiakastytyväisyyskyselyssä on valittavissa suomen, ruotsin ja englannin kielen lisäksi käännökset viron, venäjän, arabian ja somalin kielille. Kyselyssä asiakas voi tuoda valitsemallaan kielellä esille mitä tahansa koulutukseen tai koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvää. Yksi perusopetuksen sitova tavoite nostetaan kyselyiden tuloksista. Tulokset käsitellään työyhteisöissä ja sidosryhmien kanssa. Eri asteiden asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia voitaisiin hyödyntää soveltuvin osin myös Immigrant Council -tyyppisen kaupungin yhteisen kuulemistoiminnan rinnalla.

Toimialalla työskentelee yhä enemmän myös monikielisiä työntekijöitä. Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa toimii esimerkiksi monikielisiä ohjaajia, joiden tehtävänä on tukea nimenomaan ulkomaalaistaustaisia lapsia ja nuoria perheineen. Yhteinen kieli- ja kulttuuritausta helpottaa usein kuulluksi tuleamista. Näin ollen monikielisillä työntekijöillä on usein paljon tietoa ulkomaalaistaustaisten lapsiperheiden näkemyksistä, kokemuksista ja toiveista. Tätä tietoa hyödynnetään toimipisteiden toiminnassa ja toimialan kehittämistyössä. Tietoa voitaisiin hyödyntää laajemminkin, esimerkiksi Immigrant Council -tyyppisessä tai muussa kaupungin yhteisessä kuulemistoiminnassa.

Helsinkiin perustettavaa ulkomaalaistaustaisten kuulemisfoorumiä mietittäessä, muotoa olisi syytä tutkia kansalaisvaikuttamisen näkökulmasta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty erilaisia kuulemisfoorumeiden malleja. Viimeisimpänä on kehitelty Stadin ammatti- ja aikuisopiston vaikuttajafoorumi, johon opiskelijat ovat voineet ilmoittautua itseään kiinnostaviin teemoihin. Vaikuttajafoorumi koostuu opiskelijoista, jotka tuovat äänensä kuuluviin eri asiantuntijaryhmissä. Vaikuttajafoorumin tavoitteena on varmistaa opiskelijaäänänen kuuluminen ja toisaalta kiinnostuneiden opiskelijoiden ketterä tavoittaminen. Vastaavan-



lainen laaja kuulemispooli, jonka jäseniä kutsuttaisiin kuultaviksi tietyistä heitä koskevista teemoista, voisi toimia myös kaupunkitasolla. Pöytäkirjan kuuluvilla voisi olla omia viiteryhmiä ja yhteisöjä, joiden äänen välittäjinä he toimisivat.

Kuulemisen tehostamiseksi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitelty myös ns. Advisory Board -toimintaa, jossa toisen asteen johto tapaa säännöllisesti oppilaitosten opiskelijajäseniä ja kuulee opiskelijoiden ajatuksia ja ideoita toisen asteen opintoihin liittyen. Helsingissä on myös kaupunkitasoisesti vahvistettu lasten ja nuorten äänen kuulemistä järjestämällä kaksi kertaa vuodessa toimialajohdon, apulaispormestarien ja oppijoiden välisiä keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista teemoista ja aiheista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole rakennetta, jossa voitaisiin kuulla kohdennetusti ulkomaalaistaustaisia oppilaita, opiskelijoita ja heidän perheitään laajasti, erityisesti heitä koskevissa kysymyksissä. Siksi kaupungin yhteinen neuvoo-antava foorumi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kuulemiseksi on hyvä ajatus. Ongelmana on kuitenkin se, miten tällainen kuulemisrakente kytettäisiin kaupungin toimintaan siten, että sen avulla pystyttäisiin kehittämään palveluita kaikkien asukkaiden näkökulmasta. Ja miten varmistettaisiin, että kuulemistoiminta lisäisi vuoropuhelua kaupungin toimijoiden ja eri väestöryhmien välillä.

Immigrant Council -tyyppisessä toiminnassa edustuksellisen kuulemisen ongelmaksi voi muodostua liian kapea näkökulma suhteessa teemoihin, joista väestöryhmiä halutaan kuulla. Rinnalle tarvittaisiin dynaamisempi ja avoimempi, matalan kynnyksen rakenne. Ideoiden ja ratkaisuehdotusten tuottaminen tulisi järjestää niin, että se lisäisi osallisuutta ja toimijuutta, erityisesti sellaisen ulkomaalaistaustaisen väestön keskuudessa, joita emme onnistu tavoittamaan kaikille suunnatuilla vaikuttajafoorumeilla.

Korona-epidemian aikana eri toimialojen edustajat olivat mukana kaupunginkansliasta johdetussa järjestöfoorumissa, jossa oli useita maahanmuuttajajärjestöjä edustettuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitettiin hankerahoituksella myös omaa yhteistyöverkostoa järjestötoimijoiden kanssa. Tämä verkosto ei kuitenkaan ole toiminut aktiivisesti hankkeen päätyttyä. Yksi vaihtoehto uuden kuulemisrakenteen luomiselle kaupunkiin voisi olla myös lausuntojen pyytäminen ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien järjestötoimijoilta.

Ennen kuin Immigrant Council -mallin mukaisen neuvoo-antavan ulkomaalaistaustaisten foorumin perustamista Helsinkiin harkitaan, tulisi tutkia myös kuulemisen vaihtoehtoisia malleja. Tulisi myös selvittää, miten Tampereelle perustettu Immigrant Councilin toiminta vaikuttaa



13.02.2024

Asia/8

ulkomaalaistaustaisen väestön äänen kuulumiseen kaupungin päätöksenteossa. Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksiköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla suomenkielinen nimi.

### Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa varavaltuutettu Ted Apterin ja 28 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien Immigrant Councilin perustamista Helsinkiin. Lausuntoa on pyydetty 8.3. mennessä.

#### Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

#### Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212  
leeni.siikaniemi(a)hel.fi

### Liitteet

1 Valtuustoaloite Ted Apter 11.10.2023

### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

### Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.02.2024 § 22

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

06.02.2024 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:  
Mirita Saxberg: Pyydetään pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Mirita Saxbergin ehdotuksesta panna asian pöydälle.



13.02.2024

Asia/8

---

23.01.2024 Ehdotuksen mukaan

16.01.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212  
leeni.siikaniemi(a)hel.fi